

Sygnatura akt VIII Ga 296/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący : SSO Anna Budzyńska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym w postępowaniu uproszczonym,

sprawy z powództwa R. D. i E. L.

przeciwko A. S. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 20 czerwca 2013 r. sygn. akt X GC 147/13 upr

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego A. S. (1) na rzecz powodów R. D. i E. L. kwotę 7.114,44 zł (siedem tysięcy sto czternaście złotych czterdzieści cztery grosze) z odsetkami ustawowymi od dnia 19 września 2012 roku oraz kwotę 1.467,00 zł (jednego tysiąca czterystu sześćdziesięciu siedmiu złotych) tytułem kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 850,00 zł (osiemset pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt VIII Ga 296/13

UZASADNIENIE

Powodowie R. D. i E. L. wnieśli o zasądzenie od pozwanego A. S. (1) kwoty 7 114,44 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu wraz kosztami procesu.

Uzasadniając pozew powodowie wskazali, że pozwany w maju 2010 r. zawarł z powodami umowy, których przedmiotem był montaż instalacji elektrycznych oraz montaż opraw, osprzętu elektrycznego oraz urządzeń systemu alarmowego w pomieszczeniach usługowych. Z tytułu wykonanych usług powodowie wystawili faktury VAT nr (...) na łączną kwotę 17 814,44 zł. Pozwany częściowo uregulował należności jednakże do zapłaty pozostała kwota 2.048,44 zł z faktury (...) oraz kwota 5.066 zł z faktury (...). Pomimo wezwania do zapłaty pozwany nie uregulował zaległych należności.

W dniu 13 grudnia 2012 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zgłosił zarzut braku legitymacji biernej pozwanego. Pozwany wniósł także o wezwanie do udziału w sprawie M. Ł. (1), która zawarła z powodami przedmiotową umowę.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, iż roszczenie powodów powinno być skierowane przeciwko M. Ł. (1), która zleciła powodom wykonanie instalacji elektrycznej. Pozwany zaprzeczył, aby zawierał z powodami jakąkolwiek umowę, a powodowie faktu tego nie wykazali żadnym dokumentem. Pozwany wyjaśnił, że to jego była konkubina M. Ł. (1) urządziła dla siebie lokal w S. gdzie zamierzała prowadzić działalność gospodarczą. Ponadto pozwany zakwestionował podpis na fakturze (...), potwierdził, że na prośbę byłej konkubiny uiścił kwotę 1.400 zł, zaś kwoty 9 300 zł nie przekazywał powodom. Pozwany stwierdził także iż jego dane do faktury podała M. Ł. (1), która także miała dostęp do pieczętki firmowej pozwanego.

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie oddalił powództwo i zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 1.217 złotych tytułem kosztów procesu. Wyrok powyższy Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach:

Powodowie prowadzą działalność gospodarczą w branży elektrycznej pod nawą Firmą Handlowo – Usługową (...) w S.. Pozwany również prowadzi działalność gospodarczą w S. pod firmą (...), Usługi (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany żył w konkubinacie z M. Ł. (1). W celu umożliwienia prowadzenia M. Ł. (1) działalności gospodarczej w S. pozwany uzyskał kredyt i zakupił lokal użytkowy. Pozwana w lokalu zamierzała otworzyć filię A. Bank, w lokalu miał też znajdować się sklep. Zakupiony lokal gospodarczy wymagał przeprowadzenia remontu i dostosowania go do działalności bankowej. Remontem i aranżacją lokalu zajmowała się wyłącznie M. Ł. (1). Wyposażenie banku musiało być zgodne z zaleceniami A. Banku

Z polecenia firmy budowlanej remontującej lokal M. Ł. (1) nawiązała kontakt z powodami. M. Ł. (1) zleciła powodom wykonanie kompletnej instalacji elektrycznej, komputerowej, alarmowej w lokalu w S.. Prace wykonywane były w okresie maj – czerwiec 2010 r. przez pracowników powodów A. O. i W. Z.. Wszystkie ustalenia co do zakresu wykonywanych prac podejmowała M. Ł. (1). W trakcie wykonywania prac M. Ł. (1) bywała w lokalu i nadzorowała prace. Po wykonaniu pierwszego etapu prac – okablowania, powód wystawił fakturę nr (...) tytułem instalacji elektrycznych w pomieszczeniach budynku w S..

Sąd Rejonowy ustalił, że jako odbiorcę usługi (...) (błędnie wskazano: „pозwana”) podała dane firmy pozwanego, swojego konkubenta A. S. (1) oraz że zdarzało się wcześniej, że M. Ł. (1) w fakturach wskazywała dane firmy (...) z uwagi na możliwość odliczenia podatku VAT, czego samodzielnie nie mogła uczynić nie będąc podatnikiem tego podatku.

Sąd Rejonowy uznał, że powód R. D. zaakceptował taki sposób wystawienia faktury. M. Ł. (1) częściowo uregulowała fakturę płacąc powodowi kwotę 9 300 złotych. Po wystawieniu pierwszej faktury nastąpiły rozmowy związane z wyborem osprzętu. M. Ł. (1) (błędnie wskazano: „pозwana”) zaakceptowała osprzęt zaproponowany przez powoda. W rozmowach nie uczestniczył pozwany. Pracownicy firmy powodowej zamontowali osprzęt i dokończyli zleczone prace. Po zakończeniu prac powód przyjeżdżał do placówki prowadzonej przez M. Ł. (1) celem uzyskania pieniędzy za wykonaną pracę. M. Ł. (1) odmawiała zapłaty. Powód kontaktował się z pozwanym wzywając go do zapłaty należności. Sąd Rejonowy przyjął, że Pozwany zapłacił na prośbę M. Ł. (1) za wykonane prace elektryczne kwoty 1000 zł i 400 zł.

W dniu 6 grudnia 2010 r. powodowie wystawili fakturę nr (...) za drugi etap robót – montaż opraw, osprzętu elektrycznego i urządzeń systemu alarmowego na kwotę 6.466 zł. Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami z M. Ł. (1) faktura jak poprzednia wystawiona została na firmę pozwanego. Powód R. D. zawiózł fakturę osobiście do lokalu pozwanego w S.. Fakturę podpisał pracownik biura pozwanego.

Powodowie kontaktowali się z pozwanym telefonicznie wzywając go do zapłaty za wystawione faktury. Pozwany odmawiał zapłat .

W dniu 26 lipca 2012 r. powodowie skierowali pisemne wezwanie do zapłaty z tytułu nierozliczonych należności z faktur nr (...). M. Ł. (1) prowadziła w S. placówkę A. Banku. Jako doradcę klienta zatrudniała P. M.. Zdarzały się sytuacje, że M. Ł. (1) posługiwała się pieczętką firmową pozwanego. Wierzyciele M. Ł. (1) kontaktowali się z pozwanym próbując odzyskać pieniądze, które była im winna. Księgowa prowadząca księgowość dla pozwanego rozliczała też M.

Ł. (1). Faktury wystawione przez powodów nr 27/U/10 i 68/U/10 zostały zaksięgowane przez pozwanego w ewidencji księgowej będącej podstawą odliczenia podatku VAT.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że powództwo znajdujące swoją podstawę materialnoprawną w art. 627 kc jest niezasadne. Sąd I instancji przyjął, że powód wywodził swoje roszczenie z umowy ustnej zawartej z pozwanym A. S. (1), której przedmiotem był montaż instalacji elektrycznej, montaż opraw, osprzętu elektrycznego i urządzeń systemu alarmowego.

Zdaniem Sądu Rejonowego powodowie wbrew ciężącemu na nich obowiązkowi dowodzenia nie wykazali, że łączyła ich umowa z pozwanym. Oceniając zebrany w sprawie materiał dowody Sądu Rejonowy uznał, że to konkubina pozwanego M. Ł. (1) zleciła powodom wykonanie prac elektrycznych w lokalu w S.. W ocenie Sądu I instancji fakt ten przyznał także sam powód jak i przesłuchiwani w sprawie świadkowie. W lokalu, w którym prowadzone były prace instalacyjne konkubina pozwanego zamierzała prowadzić działalność gospodarczą i działalność taką później prowadziła. Okoliczność ta wskazuje w ocenie Sądu Rejonowego, iż to w interesie M. Ł. (1) było przygotowanie lokalu do prowadzenia działalności gospodarczej. Wskazał, że pozwany nie był w żaden sposób w działalność tę zaangażowany. To M. Ł. (1) ustalała zakres robót, określała i wybierała osprzęt elektryczny oraz ustalała z powodem wynagrodzenie za wykonane roboty – określając jak mają być wystawione faktury. Zdaniem Sądu Rejonowego - na żadnym etapie sprawami tymi nie zajmował się pozwany A. S. (1). Sąd Rejonowy za bezsporne uznał okoliczność, iż po wystawieniu pierwszej faktury powodowie otrzymali 9.300 zł. Sąd dał wiarę pozwanemu że kwotę tę wpłaciła M. Ł. (1). Twierdzenia te potwierdza fakt, że dopiero po zakończeniu pierwszego etapu powodowie rozmawiali o montażu opraw i osprzętu. W ocenie Sądu Rejonowego okoliczność wystawiania faktur na firmę pozwanego nie mogła stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanego. Faktura jest bowiem tylko dokumentem księgowym, rozliczeniowym, nie jest zaś dowodem zawarcia umowy. W świetle pozostałych dowodów – w szczególności zeznań świadków oraz stron wynikało, że zlecającym prace nie był pozwany. Natomiast jak wynikało z przeprowadzonego postępowania dowodowego powód przystał na to aby w fakturze były podane dane firmy pozwanego - bez uzgadniania tego z pozwanym. Zdaniem Sądu sam fakt zaksięgowania przez pozwanego spornych faktur i odliczenie od nich podatku VAT przez pozwanego nie może przesądzać o odpowiedzialności pozwanego wobec powodów za zapłatę za usługi zleczone przez kogoś innego. Skoro pozostałe dowody przeprowadzone w niniejszej sprawie nie potwierdzają okoliczności związania stron umową, to fakt ten może jedynie wpływać na odpowiedzialność pozwanego za nienależne odliczenie podatku VAT.

Sąd Rejonowy wskazał, że powodowie nie wykazali pełnomocnictwa M. Ł. (1) do działania w imieniu A. S. (1), nie sposób więc przyjmując, że pozwany A. S. (1) upoważnił M. Ł. (1) aby reprezentowała go przy zlecaniu prac elektrycznych powodom w lokalu w S.. W trakcie postępowania dowodowego wyjaśnione zostało, że faktura (...) nie została podpisana przez pozwanego, co w trakcie rozprawy w dniu 7 czerwca 2013 r. (k.87) zostało przyznane przez stronę powodową. Sąd dał wiarę pozwanemu, że zapłata kwot 1000 zł i 400 zł dokonana została w imieniu M. Ł. (1). Sąd Rejonowy wskazał na brak jakichkolwiek podstaw do przyjęcia by sam fakt zapłaty traktować jako przejęcie długu przez pozwanego, a to z uwagi na zapis art. 519 kc i przewidziane w nim wymogi zmiany dłużnika. Wskazał także, iż pozwany przed procesem w rozmowach z powodem konsekwentnie odmawiał zapłaty, co także potwierdzała powódka.

Sąd oddalił wniosek o wezwanie do udziału w sprawie M. Ł. (1) w charakterze pozwanej zgłoszony przez pozwanego w sprzeciwie, wskazując, że postępowanie toczyło się zgodnie z przepisami o postępowaniu uproszczonym, w którym nie stosuje się przepisów dotyczących przekształceń podmiotowych powództwa (art. 505⁴ § 1 kpc). Oddaleniu podlegał także wniosek o przesłuchanie świadka - księgowej pozwanego A. S. (2) zgłoszony na rozprawie w dniu 7 czerwca 2013 r. gdyż dowód ten był na tym etapie spóźniony – stosownie do treści art. 207 § 6 kpc. W konsekwencji Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, w świetle przeprowadzonych dowodów, że to M. Ł. (1) – była konkubina pozwanego zleciła powodom prace elektryczne objęte fakturami VAT nr (...). Tym samym niniejsze powództwo wytoczone przeciwko pozwanemu A. S. (1) uznał za niezasadne, co skutkowało jego oddaleniem.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając go w całości i wnosząc o zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 7 114,44

złotych wraz z odsetkami i kosztami procesu za obie instancje ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności art. 233 k.p.c poprzez dowolne dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla sprawy wyrażające się w:

- przyjęciu, iż pozwany nie posiadał legitymacji biernej do wstępowania w sprawie, nie był stroną umowy o wykonanie kompletnej instalacji elektrycznej, komputerowej, alarmowej w lokalu S., podczas gdy fakt dokonania przez niego częściowej spłaty zaległości wobec powodów, zaksięgowanie wystawionych faktur VAT jako koszt uzyskania przychodu oraz przekazanie wystawionych dokumentów księgowych przez powoda bezpośrednio w lokalu prowadzonej przez pozwanego działalności gospodarczej do rąk jego pracownika stanowi jednoznacznie, iż roszczenie powodów winno być skierowane przeciwko jego osobie;
- przyjęciu na podstawie zeznań pozwanego, iż M. Ł. (1) nie była upoważniona do występowania w imieniu pozwanego i do zaciągania zobowiązań, podczas gdy pozwany w toku współpracy z powodami miał wiedzę o tym, iż była konkubina posługuje się jego dokumentami, pieczętką oraz zleca wykonanie prac na jego rachunek, przy czym nigdy nic składał zastrzeżeń co do tych działań, w sposób dorozumiany potwierdził jej czynności a nadto sam dokonywał częściowej spłaty zaległości wynikających z wystawionych faktur VAT;
- przyjęciu za wiarygodne zeznań pozwanego, świadka P. M. oraz D. K. co do braku wiedzy i partycypacji pozwanego w realizacji zlecenia przez powodów w lokalu przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej przez jego byłą konkubinę M. Ł. (1) oraz powstania zobowiązań finansowych, do których zapłaty zobowiązany był pozwany, podczas gdy był on aktywnym uczestnikiem przygotowań do rozpoczęcia prowadzenia przez M. Ł. (1) działalności gospodarczej, wziął w tym celu kredyt na swoje nazwisko, nadto dokonał zakupu lokalu użytkowego, w którym prace wykonywali pracownicy powodów;
- uznaniu, iż powód R. D. miał wiedzę i akceptował fakt, iż M. Ł. (1) zaciągała zobowiązania finansowe na nazwisko pozwanego jedynie w celu umożliwienia mu odliczenia podatku VAT, podczas gdy powód nie miał żadnej świadomości ani wiedzy co do tego, aby pozwany nie wyraził zgody na powstanie zobowiązań finansowych i działanie M. Ł. (1) bez właściwego umocowania, uchylał się od odpowiedzialności za powstałe roszczenia a wszelkie kwoty pieniężne winny obciążać osobę inną niżeli ta, którą wskazano na wszystkich dokumentach księgowych stron - tym bardziej, iż wystawiona przez powodów faktura VAT została przekazana do rąk pracownika pozwanego bezpośrednio lokalu prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;
- przyjęciu za wiarygodne zeznania pozwanego co do braku jego odpowiedzialności za zobowiązania finansowe wobec powodów i przekazania stronie powodowej pieniądze jedynie na prośbę i w imieniu byłej konkubiny M. Ł. (1), podczas gdy pozwany nie przedstawił w tym zakresie żadnych dowodów, osobiście dokonał częściowego rozliczenia faktur VAT do rąk powoda, przy czym nie zastrzegł, iż działa jedynie w imieniu M. Ł. (1) i nie zgłosił zastrzeżeń co do wymienienia jego nazwiska w fakturach VAT podlegających rozliczeniu;
- przyjęciu, iż powodowie nie wykazali właściwego umocowania M. Ł. (1) do działania i zaciągania zobowiązań w imieniu pozwanego a wystawienie faktur VAT było dokonane bez jego gody, podczas gdy zachowanie pozwanego, dokonywanie przez niego częściowych spłat zaległości wynikających z zawartej umowy bezpośrednio do rąk powoda, księgowanie faktur VAT wystawionych przez powodów, brak zastrzeżeń co do działań M. Ł. (1) w czasie rozmów telefonicznych z powodami oraz fakt przyjęcie powoda R. D. bezpośrednio w siedzibie prowadzonej przez niego działalności uznać należy za konkludentne potwierdzenie czynności dokonanych przez byłą konkubinę w jego imieniu i na jego rachunek;

a w konsekwencji:

Błąd w ustaleniach faktycznych przejawiających się w ustaleniu przez Sąd Rejonowy, iż:

- pozwany nie miał legitymacji biernej do występowania w postępowaniu a wszelkie roszczenia powodowie winni byli kierować do M. Ł. (1), podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz okoliczności faktyczne, w tym fakt zaksięgowania przez pozwanego wystawionych faktur VAT, potwierdzenie i brak zastrzeżeń co do skuteczności czynności dokonywanej przez występującą w jego imieniu konkubinę oraz dokonanie bezpośrednio przez pozwanego częściowej spłaty należności do rąk powoda wskazuje na jego odpowiedzialność za zobowiązania pieniężne wobec powodów;
- powodowie nie wypełnili spoczywającego na nich obowiązku wykazania umocowania M. Ł. (1) do działania w imieniu i na rachunek pozwanego, podczas gdy zachowanie pozwanego w toku współpracy stron stanowiło jednoznacznie, iż nie miał on zastrzeżeń co do skuteczności tych działań i zatwierdził czynności dokonane przez byłą konkubinę, w tym te związane z zaciąganiem zobowiązań pieniężnych u powodów;
- powodowie nie udowodnili istnienia stosunku zobowiązaniowego pomiędzy nimi a pozwanym, podczas gdy zarówno przesłuchani w sprawie świadkowie, dowody z dokumentów (faktury VAT, dowody wpłaty, rejestr zakupu VAT pozwanego) stanowią jednoznacznie, iż pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy o montaż instalacji elektrycznej a pozwany w pełni akceptował warunki współpracy (czego wyraz stanowi choćby zaksięgowanie faktur VAT i dokonanie częściowej spłaty należności).

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w niniejszej sprawie wystąpiły wszystkie przesłanki do tego, aby roszczenie powodów kierowane było przeciwko osobie pozwanego. Na to wskazuje choćby fakt wystawienia dokumentów rozliczeniowych tj. faktur VAT na nazwisko pozwanego jako czynnego przedsiębiorcy, co więcej zostały one podpisane zaakceptowane przez pozwanego, który nigdy nie zgłosił zastrzeżeń co do wysokości wskazanych w nich kwot oraz zasadności i podstawy prawnej obciążania jego kwotami pieniężnymi. W braku akceptacji winny zostać odesłane powodom z żądaniem dokonania ich korekty bądź anulowania. Zdaniem powodów Sąd Rejonowy niezasadnie bagatelizuje fakt księgowania faktur VAT przez pozwanego jako kosztów uzyskania przychodów. Poza tym w ocenie powodów stanowisko Sądu co do braku podstaw do uznania tych okoliczności jako kluczowych dla sprawy jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego oraz doświadczenia życiowego. Dalej wywodzili, że mając na uwadze doświadczenie powodów i dbałość o prowadzenie firmy nieprawdopodobnym jest aby powodowie wyrazili zgodę na wystawianie faktur VAT na pozwanego podczas, gdy faktyczną odpowiedzialność za zobowiązania ponosić będzie zupełnie inna osoba. Wskazywali, że w świetle okoliczności sprawy i dowodów wynika, że M. Ł. (1) wprawdzie kontaktowała się z powodami i jego pracownikami ale stroną umowy był pozwany. Bezzasadne są także twierdzenia Sądu jakoby pozwany nie był w żaden sposób zaangażowany w działalność M. Ł. (1) skoro zakupił przedmiotowy lokal użytkowy i na swoje nazwisko przyjął zobowiązanie finansowe w postaci kredytu na zakup lokalu. Powodowie nie zgadzają się również z twierdzeniem Sądu, że fakt dokonania przez pozwanego spłaty części należności wynikającej z wystawionych przez powodów faktur VAT bezpośrednio do rąk powoda nie przemawia za jego odpowiedzialnością za zobowiązania finansowe wobec powodów. W ocenie powodów niezależnie od tego czy M. Ł. (1) dysponowała pisemnym pełnomocnictwem do działania w imieniu pozwanego to jednak zachowanie pozwanego, w tym w szczególności dokonywanie częściowych spłat zaległości wynikających z zawartej umowy bezpośrednio do rąk powoda, zaksięgowanie faktur VAT jako koszt uzyskania przychodów oraz brak zastrzeżeń co do działań M. Ł. (1) w czasie rozmów z powodami, świadczy o dorozumianym potwierdzeniu czynności wykonanych przez byłą konkubinę w jego imieniu i na jego rachunek. W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. W ocenie pozwanego zarzuty apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie, w szczególności zarzut naruszenia art. 233 kpc ponieważ – w ocenie pozwanego - ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny jest spójny a powodowie nie wykazali żadnej z okoliczności, które wskazywałyby na jego naruszenie. Poza tym powodowie nie udowodnili by strony łączył jakikolwiek stosunek zobowiązaniowy a zgromadzony materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że stroną umowy była M. Ł. (1) a nie A. S. (1). O odpowiedzialności pozwanego nie sposób także przesądzać wyłącznie na tej podstawie, że w fakturach VAT wystawianych przez powodów wskazano dane firmy prowadzonej przez pozwanego. Pozwany nie miał wpływu na ustalenia czynione przez powodów i M. Ł. (1) a tym bardziej nie wyraził zgody na wykorzystywanie w dokumentacji księgowej danych jego firmy. Pozwany zarzucił także, że powodowie pomijają całkowicie fakt, że pierwsza wpłata z

tytułu prac wykonanych w lokalu w S. została dokonana osobiście przez M. Ł. (1) w której to imieniu pozwany przekazał powodowi pozostałą część należności z tytułu drugiej faktury. Powodowie przedłożyli zaś do akt sprawy jedynie dowód wpłaty dokonanej przez A. S. (1) tłumacząc, że najprawdopodobniej zagubiono dokument potwierdzający wpłatę dokonaną przez M. Ł. (1). W ocenie pozwanego powodowie nie wykazali też by M. Ł. (1) reprezentowała interesy pozwanego w stosunkach handlowych z powodami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powodów okazała się uzasadniona.

W ocenie Sądu odwoławczego za trafne należy uznać zarzuty strony skarżącej dotyczące dokonania przez Sąd I instancji błędnej oceny materiału procesowego. Poczynienie prawidłowych ustaleń faktycznych jest natomiast wynikiem dokonania prawidłowej oceny materiału procesowego zebranego w sprawie w płaszczyźnie normy art. 233 § 1 k.p.c, co z kolei stanowi przesłankę prawidłowego zastosowania prawa materialnego.

Zgodzić się należy w szczególności z zarzutami apelującego, że Sąd pierwszej instancji, błędnie uznał, iż w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – powodowie nie wykazali wbrew dyspozycji art. 6 k.c , że to pozwany był stroną umowy o wykonanie kompletnej instalacji elektrycznej, komputerowej, alarmowej w lokalu w S., uznając za stronę tej umowy M. Ł. (1). Trafnie zarzucono, iż Sąd I instancji w sposób nie dość wszechstronny ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, nie uwzględniając w sposób właściwy faktów umieszczenia na jednej z faktur wystawionych przez powodów na rzecz pozwanego (nr(...)) pieczętki pozwanego, potwierdzającej przyjęcie tej faktury, zaksięgowania przez pozwanego obu faktur VAT wystawionych na jego rzecz przez powodów z tytułu wykonania przedmiotowych robót jako kosztu uzyskania przychodu, a także dokonania przez pozwanego częściowych płatności należności z tych faktur. Zauważyć należy, że sam fakt braku przedstawienia przez stronę dowodów w postaci np. dokumentów nie uniemożliwia sądowi poczynienia ustaleń faktycznych zgodnie z twierdzeniami tej strony. Zgodnie bowiem z treścią art. 231 k.p.c sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemania faktyczne).

Trafnie wprawdzie Sąd I instancji wskazał, że faktura VAT stanowi jedynie dokument rozliczeniowy, jednak poprzez fakt jej doręczenia odbiorca uzyskuje możliwość weryfikacji, czy żądane w stosunku do niego świadczenie przysługuje wystawcy tej faktury. Faktura VAT jest dokumentem prywatnym, o jakim mowa w art. 245 k.p.c., a tym samym dowodzi faktu, że osoba, która ją podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Postępowanie cywilne nie przewiduje zasady legalnej oceny dowodów, a ich swobodną ocenę, co oznacza, że dokument prywatny może, w połączeniu z pozostałym materiałem sprawy, stanowić przesłankę do ustalenia, że strony zawarły umowę o treści w tym dokumencie odzwierciedlonym. Fakt zatem wystawienia przez powodów dokumentów rozliczeniowych na rzecz pozwanego i ich przyjęcie przez pozwanego stanowi istotny argument przy ocenie całego zebranego materiału dowodowego.

Nie można pomijać, czego w przedmiotowej sprawie nie kwestionował także pozwany, że faktura stanowi podstawę dla nabywcy towaru lub usługi do odliczenia podatku naliczonego - z art. 86 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług VAT wynika, że podatkiem naliczonym jest kwota wynikająca z faktury, zaś stosownie do art. 86 ust. 10 pkt 1 tej ustawy prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego powstaje w rozliczeniu za okres, w którym w odniesieniu do nabytych lub importowanych przez podatnika towarów i usług powstał obowiązek podatkowy. Należy zauważyć, że prawo do odliczenia wiąże się tylko z otrzymaniem faktury dokumentującej rzeczywisty obrót gospodarczy. A contrario zatem w przypadku przesłania faktury VAT nie dokumentującej rzeczywistego obrotu gospodarczego odbiorca wskazany w tej fakturze winien ją odesłać. Inaczej rzecz ujmując należy uznać za sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego takie zachowanie przedsiębiorcy, który – jak twierdzi - nie zawarł umowy o treści odpowiadającej przedstawionej mu fakturze VAT, przyjmie ją jednak mimo braku zaistnienia tego zdarzenia prawnego. Skoro zatem pozwany przyjął przedmiotowe faktury (w tym fakturę dostarczoną w lokalu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej), to tym samym należało uznać w drodze

domniemania faktycznego, że pomiędzy pozwanym a powodami doszło do zawarcia umowy której przedmiotem było wykonanie instalacji elektrycznych.

Potwierdzeniem powyższego jest także okoliczność, że pozwany dokonał częściowej wpłaty należności wynikających z tych faktur VAT, mianowicie kwoty 1.000 i 400 zł (k. 13). Pozwany dokonując tych wpłat nie zastrzegł, że zapłata ta następuje w imieniu M. Ł. (2), co przy uwzględnieniu tego, iż pozwany nie kwestionował, że faktury są wystawione na niego, nie pozwala na przyjęcie za wiarygodne jego twierdzeń iż przekazał powodom pieniądze w imieniu swojej byłej konkubiny. Nie zostały one bowiem w żaden sposób potwierdzone, co było możliwe chociażby poprzez zawnioskowanie jako świadka na powyższą okoliczność M. Ł. (1).

Odnosząc się do faktu zaksięgowania przez pozwanego faktur objętych żądaniem pozwu wskazać należy, że stosownie do art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości - do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane "dowodami źródłowymi", pod pojęciem, których ujmuje się również faktury VAT. W niniejszej sprawie pozwany w trakcie swego przesłuchania wprost przyznał, że dokonał zaksięgowania należności wynikających z tych faktur oraz otrzymał zwrot podatku VAT (k. 98) co pozwala na uznanie, że zaakceptował ich treść. Za niewykazane należy przy tym uznać twierdzenia pozwanego o tym, że M. Ł. (1) nie zaksięgowała tych faktur VAT na swoje nazwisko albowiem nie mogła doliczyć podatku VAT, wobec czego „brała” faktury na firmę pozwanego (k.98).

Istotnym argumentem przy ocenie materiału dowodowego był również brak reakcji pozwanego na przedprocesowe wezwanie do zapłaty z dnia 26 lipca 2012 r.. Nie istnieje wprawdzie prawny obowiązek udzielenia odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, należy jednak uznać za prawidłowość uzasadnioną obserwacją obrotu gospodarczego, że wezwanie dłużnika do zapłaty wynagrodzenia za wykonane usługi, jeżeli w rzeczywistości umowa została zawarta z inną osobą, aniżeli tą do której kierowane jest żądanie zapłaty, powoduje adekwatną reakcję adresata. Za zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego pozostaje w takiej sytuacji, że przedsiębiorca należycie dbający o swoje interesy, w okolicznościach wyżej wskazanych, wyjaśnia przyczynę wezwania. Tymczasem pozwany nie przedsięwziął żadnych czynności, które przy założeniu staranności jego działania, zmierzałyby do wyjaśnienia stanowiska strony powodowej.

Jak wskazano wcześniej - stosownie do przepisu art. 231 k.p.c., sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Mając zatem powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, że brak reakcji pozwanego na powyższe wezwanie w powiązaniu z zaksięgowaniem przedstawionych mu faktur VAT oraz częściową zapłatą, pozwala na wysunięcie domniemania faktycznego o tym, że to pozwany zawarł z powodami sporną umowę.

Konkluzji co do tego, że to z pozwanym została zawarta przedmiotowa umowa nie mógł zmienić fakt, jak ustalił Sąd Rejonowy, że to M. Ł. (1) nadzorowała wykonywane przez powodów prace i ustaliła ich zakres. Sąd pierwszej instancji stwierdzając, że pozwany nie był „w żaden sposób zaangażowany” w prace prowadzone przez powodów w lokalu w S. pominął fakty, że to pozwany zaciągnął kredyt na zakup lokalu, w którym powodowie realizowali swojej prace, dokonał zakupu tego lokalu, udostępnił M. Ł. (1) swoje pieczętki, a następnie dokonał częściowej spłaty zadłużenia wynikającego z wystawionych przez powodów faktur VAT.

Sąd I instancji przyjmując, że z zeznań samego powoda wynika, że stroną umowy była M. Ł. (1), odwołując się do zeznań powoda R. D., który wskazał, iż ustalenia w przedmiocie pierwszego etapu wykonania prac zostało dokonane pomiędzy powodami a M. Ł. (1) jednakże pominął, że powód dodał też, iż „drugi etap - montaż opraw był ustalony z panią Ł. i z pozwanym w jego biurze” (k. 95). Powyższe w powiązaniu z faktem, że faktury VAT zostały wystawione na rzecz pozwanego a następnie przez niego zaakceptowane, prowadzi do wniosku, że pozwany upoważnił M. Ł. (1) do zawarcia w jego imieniu z powodami umowy dotyczącej pierwszego etapu prac.

Dodać należy, że nawet przy przyjęciu, iż takie upoważnienie nie zostało udzielone, zgodzić się należy ze skarżącymi, że zastosowanie w niniejszej sprawie powinien znaleźć przepis art. 103 § 1 k.c. Zgodnie z jego brzemieniem jeżeli

zawierający umowę jako pełnomocnik nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę, w której imieniu umowa została zawarta. Wskazane potwierdzenie następuje w drodze oświadczenia woli osoby reprezentowanej, przy czym może ono zostać wyrażone zarówno w sposób wyraźny, jak i dorozumiany (art. 60 k.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego okoliczność, że pozwany uczestniczył w ustaleniach dotyczących drugiego etapu prac, przyjął i zaksięgował wystawione na jego rzecz faktury oraz dokonał częściowej zapłaty należności z nich wynikających świadczy o konkludentnym potwierdzeniu czynności dokonanej przez rzekomego pełnomocnika (tj. potwierdzeniu zawarcia z powodami przez M. Ł. (1) umowy w imieniu i na jego rzecz).

Z tych też względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok uwzględniając dochodzone pozwem roszczenie.

Rozstrzygnięcie o odsetkach od zasądzonej należności głównej oparto na treści art. 481 § 1 k.c. zasądzając je, zgodnie z żądaniem, od dnia wniesienia pozwu.

Konsekwencją zmiany zaskarżonego wyroku była także zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu poniesionych przed Sądem pierwszej instancji. O kosztach tych orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Na koszty te złożyła się opłata od pozwu – 250 zł, wynagrodzenia adwokata – 1.200 zł oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, który pozwany przegrał w całości, o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 ww. rozporządzenia. Na koszty te złożyła się opłata od apelacji – 250 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika – 600 zł.